

Årsmøtedokumenter 2018

Sandar Historielag 25. februar 2019

Saker til årsmøtet 2018:

1. Godkjenning av innkalling
2. Godkjenning av dagsorden
3. Valg av møteleder
4. Valg av referent
5. Valg av to representanter til å underskrive protokollen
6. Årsberetning 2018: Sandar Historielag og Øvre Myra
7. Revidert regnskap for 2017 for Sandar Historielag og Øvre Myra
8. Innkomne saker
9. Budsjett for 2019
10. Valg

Årsberetning fra styret for 2018

Sandar Historielag har 384 medlemmer og 4 æresmedlemmer pr 31.12. 2018.

Styret i 2018:

Leder: Inger Lise Fevang Jensen

Nestleder: Arne W. Gregersen

Kasserer: Svein Holtedahl

Sekretær: Brian Jacobsen

Styremedlem: Harry Rove

Varamedlem: Anne Lise Løve

Varamedlem: Anne Thuve Høst

Varamedlem: Inger Lise Doksrød

Ansvarlige for Øvre Myra:

Husstyret:

Svein Holtedahl

Kåre Hvidsten

Lars Ove Strat - (representant for FGS)

Vedlikeholdsgruppe:

Helge Rivrud

Steinar Danielsen

Kåre Hvidsten

Bjørn Kvarenes *)

Haakon Berg Jensen (FGS)

Øyvind Gundersen (FGS)

Tilsynsgruppe:

Eidi Hole

Kari-Ann Berg

Tordis Hunskaar

Kontrollkomiteen:

Wenche Nyberg (FGS)

Wenche Østbye Nielsen (FGS)

Revisor: Erling Riis

Kulturminneredaktør: Haakon Berg Jensen

Myradagkomité:

Gunlaug Riis Aakerholt (leder)

Anne Thuve Høst

Inger Lise Doksrød
Wenche Nyberg (FGS)
Wenche Østby Nielsen (FGS)

Møtekomité:

Eidi Hole
Solveig Kyrkjebø
Knut Vidar Paulsen
Kari Ann Berg
Tove Jensen Fevang
Gunnar Olsen

Tilsyn Gamlestua:

Nils Kristen Nilsen
Else Nilsen

Vandringer/turer: Svein Høltedahl

Internettsider:

Arne W. Gregersen

Valgkomitéen i 2018:

Bjørn Kvarenes *)
Gunlaug Riis Aakerholt
Kjell Willersrud

Æresmedlemmer:

Aase Turid Langørgen
Svein Høltedahl
Roger Dadvidsen
Gunlaug Riis Aakerholt

*) Død 15.7.18

Virksomheten i 2018

Det har vært en stor og variert aktivitet i Sandar historielag gjennom hele året og mange av medlemmene har lagt ned et stort arbeid.

Fire utflukter/vandring er gjennomført, 5 åpne møter, 4 kulturminnetreff, 3 tematurer, flere dugnader, et skoleopplegg med "Jul på husmannsplassen" og besøk av ca. 700 elever på tredje klassetrinn, stand med boksalg på innflyttertreffet i Hjertnes og de tradisjonelle arrangementene Gamlestuatreffet og Myradagen.

Juletretenning på husmannsplassen ble gjennomført for første gang. Både ordfører Bjørn Ole Gleditsch og Sandefjord gutte- og jentekorps stilte opp på det som ble en hyggelig førjulssamling med musikk, novellelesing, gløgg, kaffe og kaker.

Historielagets styre har holdt 10 styremøter og behandlet 65 saker. Styret har dessuten hatt en rekke arbeidsmøter og fellesmøter med våre "søsterorganisasjoner.»

Av saker gjennom året nevnes kort: Program for fellesturer og kulturminnetreff, rekruttering og markedsføring, innhenting av e-postadresser fra medlemmene, Facebook- og nettsidene våre, samt driften av eiendommene.

Nestleder Arne Gregersen har lagt ut bilder og tekst fra turer, møter og kulturminnetreff.

I mars, oktober og februar ble det avholdt de tradisjonelle felles styremøtene med Foreningen Gamle Sandefjord og Husstyret, der vi drøftet forvaltningen av husmannsplassen vår.

Styret har også deltatt på "Work shops" flere steder i forbindelse med kommunens arbeid med ny kommuneplan. Styret har oppdatert et «årshjulet» med oversikt over faste oppgaver for å gjøre planleggingsarbeidet lettere.

Gruppen som systematiserte kulturminnene i nybygget skap i kjelleren gjorde ferdig dette omfattende og viktige arbeidet våren 2018.

Samarbeid med Sandefjord Turistforening har fortsatt i 2018. Vi arrangerer felles turer/vandring, der historielaget bl.a. påtar seg ansvar for å holde lokalhistoriske orienteringer underveis på turen. Vi har hatt fire slike turer i år og Arne Gregersen er historielagets kontaktperson i dette samarbeidet. Det er også lagt opp til et samarbeid om å rydde og merke en sti fra parkeringsplassen ved Matskapet fram til Gamlestua på Tørrestad.

Kulturminnene

Sandar Historielag har også i 2018 utgitt artikler i Kulturminneserien. De bidrar med kunnskap om lokal kulturhistorie.

Disse Kulturminnene ble publisert i 2018:

Harry Rove: Grønli. Strandsittere og verdensborgere
Sven Erik Lund: Nedlagte butikker i Sandefjord»

Vi har tidligere i mange år (fra 1980) en rutine med å skanne alle kulturminner og legge dem ut på Sandefjord biblioteks nettsider. Denne aktivitet har foreløpig stoppet opp, fordi biblioteket mangler personer med kunnskap til å utføre dette arbeidet. Biblioteket har informert oss om at de arbeider med saken og at de kommer tilbake så snart de har mulighet til videre arbeide. Sandar historielag forsøker i mellomtiden å legge alle kulturminner ut på egen hjemmeside, ved at vi får PDF-filene direkte fra BK trykk. Det som mangler er 2017 2018 og 2019-utgavene. Det er også inngått avtale (2016) med Nasjonalbiblioteket om at kulturminnene gjøres tilgjengelige og søkbare på deres nettsider, www.nb.no. En del ligger allerede ute, og flere legges ut fortløpende.

Vedlikehold av eiendommer

Vedlikeholdet av Øvre Myra og Gamlestua krever kontinuerlig innsats fra arbeidsvillige dugnadsfolk. Eiendommene holdes i god stand gjennom denne iherdige dugnadsinnsatsen og den jevne oppfølgingen fra husstyret.

Våren 2018 ble reparasjonsarbeidet etter skadene da et stort tre blåste ned over "Gamlestua" slutført. Samtidig ble det reparert vinduer og annet vedlikeholdsarbeid utført.

Det har i år vært bekymringer rundt de flotte bjerketrærne på tunet på Øvre Myra. Erfaringene fra skader på Gamlestua forrige år har forsterket dette. To uavhengige fagkyndige har vurdert trærne, og de to eierforeningene har nå berammet møte for å få avgjort om det skal hogges og plantes nytt.

Utleie på Øvre Myra følges fortsatt opp av de fire tillitsvalgte med ansvar for tilsyn. Tilsynsgruppa utfører en viktig jobb for at vi skal kunne leie ut til selskapslokale og drifte eiendommen.

Aktiviteter i 2018

Bilder og mer tekst fra de fleste aktiviteter finnes på vår hjemmeside: sandarhistorielag.no og på vår facebookside.

Mandag 26. februar: Årsmøte for 2018. Møtet ble ledet av Inger Lise Fevang Jensen som ble gjenvalgt som leder av laget. Bildekavalkade fra året ble vist.

Lørdag 10. mars: Kulturminnetreff om Christopher Hvidts plass.

Omlag 25 møtte på Husmannsplassen hvor Anne Lise Løve fortalte om Hvidts Plass med utgangspunkt i 8 kulturminner som Sandar Historielag tidligere har utgitt.

Bente Lang fortalte om Halvorsens bakeri og konditori. Hun ga Sandar Historielag to flotte gjenstander som en gang er benyttet i produksjonen i bedriften. Den ene ble brukt til å frakte kringler. Den andre til å frakte brød.

Mandag 19. mars: Åpent møte hvor Kjersti Jacobsen, vikingkoordinator Kulturarv Vestfold fylkeskommune, holdt foredrag om «Vestfold fylkes satsing på vikingtidsformidling (2015-2018). Hvordan få til en forutsigbar og mer profesjonell vikingformidling for turister og innbyggere?»

Torsdag 19. april: Dugnad på Øvre Myra, jfr årsberetning fra husstyret.

Lørdag 28. april kl.14.00: Kulturminnetreff Øvre Myra/framhuset: Gunlaug Riis Aakerholt: «To folkedrakter blir bunader». Et populært tema før 17. mai. Gunlaug og Anne Thuve Høst hadde med drakter som ble vist fram.

Søndag 13. mai: Tematur til Gokstadhaugen i samarbeid med Sandefjord Turistforening. I strålende maivær hadde et tyvetalls historie- og turglade mennesker møtt opp for å høre fylkesarkeolog Ragnar Orten Lie fortelle om Gokstadhaugens hemmeligheter. Orten Lie benyttet også anledningen til å redegjøre for noen av utfordringene en står ovenfor i forhold til å utvikle området som et attraktivt turistmål.

Lørdag 16. juni: Kulturminnetreffet om bydelen Grønli som var i framhuset. 20 personer hørte Harry Rove fortelle om bydelen. Grønli kan noe upresist beskrives som området mellom Preståsen i nord og Kilen i Sør, og Brødrene Berggren i vest og Grans Bryggeri i øst.
Søndag 24. juni (St. Hansdagen): Sandar Historielag og Sandefjord Turistforening arrangerte byvandring. Svein Ingebretsen øste av sin store lokalhistoriske kunnskap. I et herlig sommervær fortalte han en lydhør forsamling om Sandefjords historie.

Søndag 19. august: Vel 100 historieinteresserte, turglade, unge og eldre mennesker møtte opp i Istrehågan for å høre om gravplassen og gå en tur i nærområdet. Leder for Tjølling Historielag, Edgard Kristian Skov fortalte levende om stedets mange hemmeligheter og historier. Det ble satt av tid til å nyte sin medbrakte niste med tilhørende drikke i det fine høstværet og de aller fleste ble med nestleder i Sandefjord Turistforening, Erik Bryn Tvedt, på en tur i det flotte området rundt Istre. Turen tok vel en time.

Lørdag 25. august: FANTASTISK MYRADAG.

Strålende vær, mange mennesker, mange utstillere/selgere, fengende underholdning og et svært godt planlagt arrangement er en dekkende karakteristikk av den siste lørdagen i august 2018 på husmannsplassen Øvre Myra i Nybyen. Sandar historielag fikk en fruktpresser i gave fra Bjørn Vidar Paulsen.

Søndag 23. september: Tematur til Gamlestua i samarbeid med Sandefjord Turistforening: Turen startet på parkeringsplassen ved Matskapet / Røveren og gikk på «nye stier» fram til Gamlestua. Anne Lise Løve og Else Nilsen viste fram den nyrestaurert Gamlestua. Det ble musikk, allsang og historien om stua ble formidlet. Trekkspillvirtuos, Grete Berge, spilte til allsangen og fortalte om sin knytning til stua før hun framførte sin selvkomponerte «Vals til Lena». Lena bodde på Gamlestua da Grete vokste opp.

Lørdag 29. september: Kulturminnetreff i framhuset på Øvre Myhra. Svein Ingebretsen fylte stua med aktive tilhørere da han foredro om Arnstein Arneberg. Arkitekten er kanskje best kjent for Oslo Rådhus, men har tegnet mange praktbygg i vår by. Ingebretsen hadde forsket i Arnebergs arkiver og la særlig vekt på koblingen til Anders Jahre. Han trakk fram brev hvor Jahre overfor Arneberg klagde at han hadde gode kontakter til politikere i den norske regjering og var villig til å bruke sin innflytelse til å få byggeprosjektet med Park Hotell gjennomført..

Onsdag 10. oktober: Åpent møte hvor Karen Bjerke holdt et interessant bildekåseri om samarbeidet mellom våre fremste smeder, arkitekter og kunstnere. Hun tok spesielt for seg smijerndekoren i Christiania og Sandefjord. Arrangementet var et samarbeid mellom foreningene Fortidsminneforeningen avd. Sandefjord, Sandar Historielag og Foreningen Gamle Sandefjord. Omlag 35 kunst- og håndverksinteresserte lyttet oppmerksomt. Møtet ble holdt i låven på husmannsplassen Øvre Myra.

Mandag 22. oktober: Åpent møte hvor Sven Erik Lund kåserte om sitt innholdsrike kulturminne: «Nedlagte butikker i Sandefjord». Møtet ble holdt på låven på Øvre Myre. Det var mange tilhørere og stor aktivitet med innspill og spørsmål.

Mandag 19. november: Åpent møte hvor Torkel Fagerli kåserte om postkort fra Sandefjord og om boka si som tar for seg samme tema. Det var omlag 40 interesserte tilhørere. Etter bildekåseriet viste både Fagerli og mange av de frammøtte fram sine gamle postkort til allmenn beundring og til en viss handel og byttehandel. Aktiviteten ble etter hvert stor i låven på husmannsplassen Øvre Myra. I pausen serverte medlemmene i arrangementskomiteen kaffe/te og deilige kaker.

11. – 23. november: Jul på husmannsplassen Øvre Myra. I samarbeid med Den Kulturelle Skolesekken.

Vi tok i år i mot ca. 700 3.klassinger på Øvre Myra. Vi var til sammen 16 personer som gjorde at dette lot seg gjennomføre.

2 puljer à ca. 40-50 barn daglig. De ble fordelt i tre grupper med følgende aktivitet: Sangleiker i låven, omvisning i framhuset med vedhugst, omvisning i vognskjulet.

Det tok ca. 1,5 timer å få alle elevene rundt på alle tre steder.

På låven var det sang og gang «rundt en einerbærbusk»

Utenfor framhuset fikk alle prøve seg på saging av ved og kløyving under kyndig hjelp av Haakon eller Kåre. Inne i framhuset var det omvisning i kjøkken med særlig vekt på matlaging til jul rundt ca. år 1900.

I kammerset fortalte vi om hygiene, stell og søm av klær og alle fikk prøve seg på veven. Karen Bjerke satt ved veven og forklarte interesserte barn om denne teknikken.

På loftet var det også ting barna fattet interesse for og spørsmålene var mange.

Til slutt samling i stua hvor vi fortalte om julefeiring for ca. 120 år siden. Hva barna fikk til jul, og hva de spiste på julaften. Kjølenskapet i huset var kjelleren og vi åpnet kjellerlemmen slik alle fikk kikke ned.

Til slutt tente vi juletreet med levende lys og sang «Du grønne glitrende tre god dag»

Vognskjulet var et veldig fint innslag på denne «kulturrunden»

Her var det mange og store inntrykk og de lot seg imponere av gammel jordbruksredskap, gamle kjerrer, sleder og alt hva som trengtes for å drive en husmannsplass. 2 «husmenn» tok barna med rundt her.

Søndag 2. desember: Åpent møte og juletretenning. Ordfører, Bjørn Ole Gleditsch, tente lysene på julegrana på tunet på husmannsplassen. Det lille duskregnet som var la ingen demper på stemningen. På toppen av låvebrua stod Sandefjord Gutte- og jentekorps og spilte julesanger. Vel inne på låven spilte korpset flere julesanger. Sven Erik Lund leste Prøysen-tekster på ekte Ringsakerdialekt. Brødrene Thor (nøkkelharpe) og Bjørn (gitar) Sanna akkompagnerte til Prøysens Julekveldvisa. Leder i Sandar Historielag, Inger Lise Fevang Jensen, bandt programmet sammen med nyttig informasjon og interessante opplysninger om livet på husmannsplassen i tidligere tider. Historielaget sørget for at alle frammøtte ikke gikk sultne eller tørste hjem etter en koselig førjulskveld på Øvre Myra. Nok julegløgg, kaffe, kaker etc var det til alle.

Samarbeid med andre organisasjoner og institusjoner

Sandar Historielag samarbeider med Foreningen Gamle Sandefjord, Sandefjord Lokalhistoriske Senter, Sandefjord Turistforening, Kulturarv, Vestfoldmuseene, Den kulturelle skolesekken, Sandefjord bibliotek og lag og foreninger i det «Historiske Sandefjord».

Møter i «Historiske Sandefjord».

Leder og nestleder har møtt i «Det historiske Sandefjord». Denne overbygningen og møteplassen for alle lag og foreninger som arbeider for å ivareta kommunens historiske tradisjoner og kulturminner. Møtene har vært holdt på de ulike stedene som foreningene eier eller forvalter. Det ble nedsatt en arbeidsgruppe med oppdrag å utforme en fellesbrosjyre som presenterer alle foreningene. Gunlaug Riis Aakerholt representerte Sandar Historielag. Brosjyra ble finansiert med kommunale midler. Alle foreningene ble tildelt et antall brosjyrer i tråd med foreningens størrelse.

Sluttord

I følge vedtektene er det SHs oppgave å verne om kulturminner og styrke den historiske interessen i kommunen. All aktivitet dette året viser at vi tar formålsparagrafen på dypeste alvor. Vi hegner om natur- og kulturminner og gjør dem kjent, samler inn tradisjonsmateriale og annet kildestoff som belyser kommunens og distriktets historie og formidler dette. Vi arrangerer og støtter tilstelninger av historisk karakter.

Sandar Historielag er med sine snaut 400 medlemmer et kraftsenter innen kulturminnevern og formidling av historie i Sandefjord kommune. Det gjør at vi kan opprettholde stor aktivitet for en rimelig kontingent.

Det er likevel bekymringsfullt at medlemstallet i Sandar Historielag er svakt synkende. Arbeidet med å rekruttere nye medlemmer må fortsatt være sentralt – og det må styrkes. Styret oppfordrer alle medlemmer til å bruke kulturminnene aktivt og fortelle familie, naboer og venner om SHs virksomhet og anbefale medlemskap.

Økonomisk har det vært et godt år og regnskapet viser et solid overskudd. Det skyldes ikke minst samarbeidet om "Jul på husmannsplassen" og innsatsen den arbeidsgruppa la ned.

Medlemmene i SH er en verdifull ressurs av kunnskap og erfaringer. Kan vi bruke og ta vare på det på en enda bedre måte? Styret spør seg hvordan laget skal drives for at flere medlemmer ønsker å bli aktive. Vi oppfordrer deg til å skrive ned hvilke saker du ønsker skal tas opp og sende det til post@sandarhistorielag.no

Det frivillige arbeidet til tillitsvalgte og medlemmer er en forutsetning for å opprettholde og videreutvikle aktiviteten i historielaget.

Styret **takker** alle som trofast bidrar på ulike områder:

- Husstyret for det viktige arbeidet som utføres på Øvre Myra, med oppgradering, fornyelse, vedlikehold og faste inspeksjoner.
- Redaktøren for kulturminnene, Haakon Berg Jensen, for den grundige måten han følger opp skribentene på. Kulturminnene er et viktig bidrag til lokalhistorien, for rekruttering og oppmerksomhet i ulike fora.
- Forfatterne av årets kulturminner, Sven Erik Lund og Harry Rove.
- Arrangementskomiteen for god servering og hyggelig ramme rundt arrangementene.
- Tilsynsgruppa som utfører en verdifull jobb for å opprettholde kvaliteten i låven.
- Vertskapet på Gamlestua; Else og Nils Kristen Nilsen, for påpasselighet, gjestfrihet og ansvar for idyllen i Kodal.
- Vaktmester Olav Rørstad og renholder Vaida Barisaite som utfører oppgavene på en meget tilfredsstillende måte.
- Myradagkomiteen for planlegging, gjennomføring og vurdering av arrangementet etterpå.
- Gruppa på 16 personer som gjennomførte «Jul på husmannsplassen Myra for 700 elever på 3. skoletrinn.
- De ulike foredragsholdere
- Styret takker våre samarbeidspartnere for godt samarbeid i 2018.

Sandar Historielag tar gjerne imot flere som vil påta seg verv og oppgaver. Vi oppfordrer dere til å si ja til å gå inn i berikende samarbeid og fellesskap.

Sandefjord, 6. februar 2018

For styret i Sandar Historielag

Inger Lise Fevang Jensen
leder

Brian Jacobsen
sekretær